

den kunsthandel, waaraan ze wellicht een deel harer reputatie te danken heeft, maar waarvan zij — ook blijkens de biografie door mevr. Rivière — veel ellende beleefd heeft. Hoewel Maria Blanchard, wier eerste komst in Frankrijk dateert van kort vóór den oorlog, in de omgeving en de vriendschap leefde van de voormannen van het kubisme, Picasso, Juan Gris, Lypchitz (beeldhouwer), is ze nooit een kubiste à outrance geweest en in haar werk der laatste jaren ziet men niets meer van een mathematische constructie, ondanks de stevige structuur. Doch haar begrensde levenstijd bleek voldoende om nog den gunstigen invloed van het veel gesmade kubisme te kunnen toonen. Men zal van deze schilderes niet kunnen beweren — als van vele harer jongere, veel exposeerende tijdgenooten — dat zij haar schilder- en teekenvak nauwelijks kende. Zij vond haar werk nooit voltooid en zoowel vrienden als kunsthandelaars hadden moeite om een voor hen bestemd doek uit haar handen te krijgen. Zij kende niet de avontuurlijke speculatie op het toevallige slagen: aan een zelfde doek of pastel werkte ze lang, soms meer dan een jaar, steeds zoekend naar een verbetering, waardoor ze het te voren of tijdens haar werk gestelde ideaal zoo dicht mogelijk zou naderen. Al is er van haar niet bekend, dat ze als Manet, een portret veertig maal opnieuw begon (dat van Eve Gonzalès), men wist, dat haar schilderijen soms gevaar liepen te worden „vermoeid” door het soms te lang „af”-werken (de Franschen bezigen ook hier hun veel gebruikt woord *fatiguer*). Daar ze vooral voor haar later werk de fijnste kleurnuances zocht, had het pastelleeren haar voorkeur. Karakteristiek voor haar werkwijze is, dat ze eenzelfde onderwerp vaak twee, driemaal herhaalde in pastel nadat het in olieverf geschilderd was of omgekeerd, telkens in dezelfde grootte en slechts met verschillen, die alleen een geduldige, nauwkeurige waarnemer opmerkt. Zoo zijn er van de licht gepastelleerde *tireuses de cartes* (familiebezit) waarvan, door de lichte gele, grijze, mauve tinten, de vormen op de reproductie ten deele ineenvloeien, minstens nog twee replieken in donkerder gamma: één in olieverf (collectie J. Delgouffre), waarop bijv. het door een der vrouwen gedragen kind een andere hoofdhouding heeft en een pastel (collectie J. Grimar), waarop bijv. de drie linksche vrouwen nog zachter expressie kregen. Wie haar atelier bezocht, zag de kunstenaress dikwijls werken met een groote liniaal. Zij zal zich daarvan wel zelden bediend hebben tot het verzekeren van den onberispelijk-rechten lijn, doch meer voor haar transposities, haar replieken: men vond veel houtskoolschetsen met ruitverdeeling (althans een ten deele imaginair net, waarvan de verticale lijnen door vouwen, de coördinaten door cijfers waren aangegeven). Karakteristiek is ook, dat deze kunstenaress zoo goed als nooit naar model werkte, zelfs niet voor een vlugge vóorschets: haar sterk geheugen registreerde een langdurige en nauwkeurige herinnering aan expressie en plastiek, die ze op haar wijze interpreteerde.